

Pagal institucijų sąrašą

2026-09-22

DĖL NOMINACIJŲ PATEIKIMO NACIONALINIO ŽMOGAUS TEISIŲ APDOVANOJIMAMS

Šių metų Nacionalinio žmogaus teisių forumo metu jau antrą kartą planuojame surengti **Nacionalinius žmogaus teisių apdovanojimus**. Apdovanojimais siekiame įvertinti reikšmingą asmenų, organizacijų ir iniciatyvų indėlį į žmogaus teisių stiprinimą Lietuvoje. **Siūlomos nominacijos:**

- *Metų žmogaus teisių gynėjas (-a)* – asmuo, aktyviai prisidėjęs (-usi) prie žmogaus teisių gynimo (pilietinė veikla, aktyvizmas, teisinė pagalba ir pan.);
- *Metų iniciatyva žmogaus teisių srityje* – organizacija ar grupė, įgyvendinusi reikšmingą projektą (LGBTQ+, tautinių mažumų, neįgaliųjų, migrantų ar kitų grupių srityje);
- *Metų žmogaus teisių balsas* – žurnalistas (-ė), influenceris (-ė) ar menininkas (-ė), kurio (-ios) vieša pozicija prisidėjo prie žmogaus teisių temų matomumo;
- *Apdovanojimas už ilgametę žmogaus teisių gynimo veiklą* – žmogui, kuris (kuri) dešimtmečius nuosekliai dirbo žmogaus teisių srityje.

Kviečiame Jūsų instituciją iki **lapkričio 2 d.** pateikti po vieną pretendentą (-ę) kiekvienai (ar bet kuriai iš) nominacijai. **Prieš teikiant kandidatūrą, prašome ją suderinti su nominuojamu asmeniu ir gauti jo arba jos sutikimą būti nominuotam (-ai).** Taip pat prašome [užpildyti formą](https://forms.gle/khAqiipUk1xAEFkg9) (<https://forms.gle/khAqiipUk1xAEFkg9>), pagrįsti kandidatų (-čių) atitiktį nustatytiems kriterijams ir pateikti tai patvirtinančią informaciją (nuorodas į publikacijas, veiklos ataskaitas, žiniasklaidos pranešimus, organizacijų dokumentus ir kt.).

Pagal gautus siūlymus Apdovanojimų atrankos komisija atrinks po tris nominantus (-es) pirmose trijose kategorijose. Už juos (jas) Lietuvos Respublikos piliečiai galės balsuoti LRT interneto svetainėje. Apdovanojimo už ilgametę žmogaus teisių gynimo veiklą gavėją išrinks Apdovanojimų atrankos komisija – ši kandidatūra visuomenės balsavimui LRT interneto svetainėje teikiama nebus.

Apdovanojimų rezultatai bus paskelbti Nacionalinio žmogaus teisių forumo metu.

Kilus klausimų, maloniai kviečiame kreiptis į Ernestą Platūkytę, el. paštas: nztf@vdu.lt.

Toliau pateikiame bendrą informaciją, kurią būtina nurodyti teikiant kandidatūrą, ir konkrečioms nominacijoms taikomus reikalavimus pretendents (-ėms).

Pretendentų į konkrečias nominacijas atitikimo vertinimo kriterijai

Metų žmogaus teisių gynėjas (-a)			
Kriterijus	Aprašymas	Balai (1–5)	Dokumentai / informacija pagrindžianti atitikimą kriterijui
Veiklos poveikis	Ar veikla sukėlė apčiuopiamų pokyčių konkrečiai žmonių grupei, politikai ar viešajai nuomonei?	1 – minimalus poveikis, 5 – platus, dokumentuotas poveikis	Publikacijos žiniasklaidoje, teismų sprendimai, politikos pokyčių dokumentai, organizacijų veiklos ataskaitos, iniciatyvos įrašai ir pan.

Veiklos aktualumas	Ar veikla buvo vykdoma per pastaruosius 12–18 mėnesių?	TAIP / NE	Veiklos ataskaitos, renginių / akcijų aprašai, žiniasklaidos publikacijos ir pan.
Veiklos aplinkybės	Ar veikla buvo vykdoma sudėtingomis sąlygomis (rizika, pasipriešinimas)?	1 – žema rizika, 5 – aukšta rizika, dokumentuota	Žiniasklaidos pranešimai apie spaudimą ar grėsmes, liudijimai, organizacijų pareiškimai ir pan.
Vertybinis nuoseklumas	Ar veikla atitinka žmogaus teisių principus: lygybę, įtrauktį, pagarbą visiems ir visoms?	1 – neatitinka / abejotina, 5 – pilnai atitinka	Organizacijų deklaracijos, vieši pasisakymai, partnerių rekomendacijos / atsiliepimai ir pan.
Metų iniciatyva žmogaus teisių srityje			
Kriterijus	Aprašymas	Balai (1–5)	Dokumentai / informacija pagrindžianti atitikimą kriterijui
Poveikis ir rezultatai	Ar pasiekti rezultatai yra konkretūs ir išmatuojami (poveikio mastas)?	1 – neapibrėžtas, 5 – aiškiai pamatuojamas	Projekto ataskaitos, poveikio vertinimai, dalyvių statistika, tyrimai ir pan.
Įtrauktis	Ar į veiklą įtrauktos įvairios grupės, įskaitant pažeidžiamas bendruomenes?	1 – siauras dalyvavimas, 5 – plati įtrauktis	Dalyvių sąrašai, partnerių deklaracijos, nuotraukos ar vaizdo įrašai iš veiklų ir pan.
Inovatyvumas	Ar taikytas naujas, unikalus sprendimo būdas ar metodas?	1 – tradicinis požiūris, 5 – naujoviškas	Projekto aprašymas, metodikos dokumentai, ekspertų (-čių) vertinimai ir pan.
Tvarumas / tęstinumas	Ar iniciatyva turi ilgalaikį poveikį ar potencialą tęstis?	1 – trumpalaikė, 5 – ilgalaikė / įsitvirtinusi	Iniciatyvos planai, finansavimo tęstinumo dokumentai, institucijų bendradarbiavimo sutartys ir pan.
Metų žmogaus teisių balsas			
Kriterijus	Aprašymas	Vertinimas	Dokumentai / informacija pagrindžianti atitikimą kriterijui
Veiklos ryšys su žmogaus teisėmis	Ar kandidatas (-ė) / iniciatyva susiję su žmogaus teisių sritimi?	TAIP / NE	Vieši pasisakymai, publikacijos, interviu, kūrybiniai darbai, socialinių tinklų įrašai ir pan.
Veiklos aktualumas	Ar veikla buvo vykdoma per pastaruosius 12–18 mėnesių?	TAIP / NE	Veiklos ataskaitos, renginių / akcijų aprašai, žiniasklaidos publikacijos ir pan.
Atitikimas vertybėms	Ar nėra žinomų faktų apie neapykantą, diskriminaciją, etikos pažeidimus? Ar veikla atitinka žmogaus teisių principus: lygybę, įtrauktį, pagarbą orumui, nediskriminavimą, kt.?	TAIP / NE	Viešai prieinama informacija, etikos komisijų sprendimai, organizacijų vertinimai ir pan.

Poveikis	Kiek reikšmingas kandidato (-ės) poveikis žmogaus teisėms? Ar darbas sukėlė apčiuopiamų pokyčių konkrečiai žmonių grupei, politikai, institucinei praktikai ar viešajai nuomonei? (pvz., pradėtos patikros, vieši atsakymai, politikos pakeitimai, bendruomenių įgalinimas)	1 – ribotas, 5 – reikšmingas	Žiniasklaidos pasiekiamumo rodikliai, sekėjų skaičiai, kampanijų rezultatai, visuomenės reakcija ir pan.
Apdovanojimas už ilgametę žmogaus teisių gynimo veiklą			
Kriterijus	Aprašymas	Balai (1–5)	Dokumentai / informacija pagrindžianti atitikimą kriterijui
Patirtis	Kiek metų nuosekliai vykdyta žmogaus teisių veikla? (pvz., 10+ m. – 5 balų)	1 – <3 m., 5 – 10+ metų	CV, veiklos chronologija, organizacijų narių sąrašai, archyviniai dokumentai ir pan.
Poveikis per laiką	Ar veikla sukūrė ilgalaikius, sisteminius pokyčius (politikoje, praktikoje)?	1 – nežymus, 5 – gilūs, ilgalaikiai pokyčiai	Politikos pokyčių dokumentai, institucijų ataskaitos, ilgalaikiai tyrimai ir pan.
Vertybinis nuoseklumas	Ar veikla nuosekliai laikosi žmogaus teisių vertybių?	1 – abejotina, 5 – aiškus vertybinis pagrindas	Vieši pasisakymai, organizacijų deklaracijos, žmogaus teisių gynimo principų laikymasis ir pan.
Mentorystė / dalijimasis	Ar asmuo padėjo ugdyti kitus, dalijosi žiniomis, įgalino kitus veikti?	1 – izoliuotas darbas, 5 – aktyvi mentorystė	Atsiliepimai, mokymų programos, bendruomenės rekomendacijos ir pan.

Atkreipiame dėmesį, kad pildant formą galima pridėti tik po vieną dokumentą kiekvienam kriterijui pagrįsti. Jei yra poreikis pateikti daugiau nei vieną dokumentą, prašome papildomus dokumentus siųsti el. paštu: nztf@vdu.lt.

Sociologijos katedros profesorė,
Nacionalinio žmogaus teisių forumo
organizacinio komiteto koordinatore

Milda Ališauskienė

Ernesta Platūkytė, el. paštas nztf@vdu.lt.